Број 200. У Новом Саду, у петак 7. септембра 1907. Година XLII.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. на четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот.
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, де је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 2.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Уставна Црна Гора.

Цетиње, 3 септ. 1907.

Читава литература постоји о Црној Гори. Половина ње су славопојке пјесничког заноса Змајева, Љубина, Сандићева и т. д, а половина сл вопоји Ђ. Поповића и других По томе Црна Гора живјела је у слави и о слави пуних тридесет година док је биједа изнутра избила и земља отисла у бијели свијет најбоље синове своје Та „идилска“, „горска“ идеална земља — гњављена само славопојкама и ловорим — избила је са својим трулежем напоље, и — зачудила све је! Ми нијесмо криви што ви нијесте знали да су Црногорци људи, и да не могу о празној слави живјети Сад видите; и не можете нам, разочарани још све вјеровати.

Али, тако је то. Ми смо трпили и трпимо и данас нечувена чуда и покоре, и како смо некад од вас слушали о е нашем јунаштву, а не чули ни једне горке истине, тако сада плаћамо „ине“ Србе — вама добро позн ате — који проповиједају рат против наше сл боде, за наше робовање То чини плаћа наша и њине ситне амбиције а узрок им је у овоме:

Они држе да је књаз и да мора бити све и сва у Црној Гори; да није он ради народа него народ ради њега, па му се препоручују оваквим радом, мислећи да раде по његовој вољи. И док за једног Црногорца нема аудијенције у двору дотле има на расположење „дворских“ кола за једног Ђурчића, Живковића, Перу Тодоровића, Шибалића и њима сличних. Мислите ли да Црногорци не осјећају како су странци у рођеној земљи и куда им иде пола сува качамака... То све више удаљује народ и престо, кад се стави у сагласје с оним што се ради у Црној Гори.

Нама је суђено да живимо вјечно у обмани. Обмањујете нас ви, обмањује књаз, обмањује свијет, а ми пропадамо све више и већ немамо куд А ми не можемо живјети „ни на небу ни на земљи“, и ваља свима — свој српској штампи — треба већ једном да су претежније хиљаде црногорских домова, празних и јадних, него имање и воља једне куће или једног човјека Кад се борите тако славно и дивски за слободу себи на дому своме, зашто радити (не ви) за роиство нама?! Зар је то братски и зар је то човјечански?! А треба ли вам казивати биједу Црне Горе и пропаст њену од самовоље појединаца кад вид те да се расели све оно, што државу чини државом, и крај свега тога неда нам се ни о сталима на дому живјети!?

Није ли књаз Никола дао устав Црној Гори; па шта се данас ради по томе уставу? Зар је овај страх, ово мучење Црногораца пропис устава?

И док је с једне стране народ — вођен свјесном својом интелигенцијом — потпуно освједочио зрелост за уставни живот и искрено свом душом предао му се, дотле стари аутократа, остављен без неких ранијих прерогатива, смишља како да заузда тако неочекивану бујицу народне слободне и здраве мисли и полета. Лишен прво само једнога надзора, к је је по уставу дао народу, а то је право за избор народних посланика, двор је у души почео негодовати и на сами окуп народне скупштине. Ипак тјешио се, да ће ова бити потпуно под утицајем његовим; да ће јој он давати упуства, наредбе, иницијативе, готова решења и т д, да ће управо он бити и владар и скупштина а да ће народни посланици стајати само као одговорници пр д народом. И, двор се преварио: народни посланици ишли су к њему само кад их је позивао, а решавали су потпуно самостално по своме знању и умјењу Влада Радуловића као одговорна по уставу, подносила је њему само решења на санкцију, а поништила његова неустав на унапређења војних чиновника (Блажа Бошковића).

То је све двор видио, и — влада је пала Довео је Андрију Радовића, рачунајући га дотле као средину између самосталних елемената и кротких дворјана, али се одмах разочарао И Радовић као и Радуловић наставио је потпуно по уставу да влада, и шта више усвојио програм народне Радуловићеве владе, чијем је клубу и пришао срдачно и искрено, и — он је пао Огорчен на то народ почиње да протестује, а на њ у одговор долази страховити терор одозго, без обзира и на устав и народ и земљу, дужности и права и одговорности: — разјарен апсолутиста показује се у правој боји, у оној у којој он само може бити и радити

Зар вам није јасно, да двор никад не може бити уставни владар Не може! Против свега другога буни се чиста савјест, а буни се и сам двор!

Друга ствар би била да је књаз Никола, који је иначе већ остарио, кад је дао устав уступио и владу свом сину Данилу, који би једини кадар био по уставу владати Књаз би тиме задужио и свој народ и историју и признање свега Српства Овако мора дочекивати да га у рођеној земљи остављају најоданији синови и кад не могу што друго, да бјеже. А шта ће тек историја рећи? А шта ћете рећи ви који сте читали ту с оро, кад је књаз дао устав да га треба назвати Великим?!

Да је учинио ово што рекосмо, он би то и био, и Црна Гора била би мирна Мјесто тога он се спустио с престола у народ да агитује — против народа (тако народ мисли, а тако и јест) Он се најнижим погрдама баца на народне посланике, псује их, пр бацује им.

Т квим својим радом књаз Никола се показао као отворен противник народне странке, која се једина у народу по добру помиње, и постао фактички вођа „праве“ народне странке. Владар је изгубио прву обавезу правичн сти и објективности, и постао вођа странке која дијели народ: на народну странку и силом на његову „праву.“

Било како било, код нас је једно извјесно: да никад за живота старога књаза Црна Гора неће бити уставна земља — и према томе да ће остати на истом стању, на ком је данас и на ком је била прије педесет година. Y.

»Србобран« увек себи доследан.

Морамо признати, да није била „Србобранова“ мисао већ да су измислили у редакцији „Браника“, да је управо епископ Змејановић шеф радикалне странке. Годинама се тако писало и како српска народна радикална странка целу борбу против патријарха Георгија и у автоно

ПОДЛИСТАК.

РАЗГОВОРИ С ДУХОВИМА.

— Антоније Чехов. —

Димитрије Осиповић Ваксин вратио се из вароши у свој летњиковац са још свежим утисцима једне седнице где се говори с духовима. Како је био сам (супруга му је отпутовала) скидајући се и легајући у постељу и нехотице је непрестано мислио на оно што је видио и чуо. Узгред буди речено, управо то није била ни прва седница; него се тек целог вечера разговарало о страшним стварима. Једна је девојка причала о читању туђих мисли. С пређоше приче из области духова. За тим један од присутних и нехотице пређе на духове и привиђења. Један је господин причао о неком мртвацу, који се у сандуку преврнуо. Ваксин је пак узео тањир и показао је женскима како се разговара са духовима. Између осталих призвао је и свог ујака Клаудија Миронића, на кога је стављао питања.

— Има у природи много непојмљивих и... страховитих ствари — помисли Ваксин и покри се јорганом. — Не плаши се човек толико мртваца, колико оне тајанствености!

Изби један сат. Ваксин се окрену на другу страну и испод јоргана опази плавичасти пламен кандила. Кандило уједанпут запламти и осветли икону и слику Клаудија Миронића, која је висила преко на зиду.

— Шта би радио, да се у овом полумраку појави дух ујаков! — помисли Ваксин. Не, то је немогуће. Духови су само пород болесног мозга.

Ваксин ипак ради сваке сигурности покри се до главе и зажмури. У ображенју му оживе мртвац, који се преврнуо у сандуку, глава обешена човека и лик удављеног детета...

— Глупост!... Па ипак се бојим као дете какво... Глупост!

— «Тик-так-тик-так« чује се сат на виду. Са сеоске цркве чује се глас гробљанског чувара. Лагани, отегнут, тужан глас. Ваксин осети како га прођоше жмарци по врату, по леђи Осећа ка о неко дише чело главе; као да је ујак изишао из оквира и нагао се над њим... Ваксин се најежи. Када нека буба улети кроз отворени прозор и зујукујући поче летати изнад кревета му, није могао више да се савлада и жестоко повуче за звонце.

— Шта заповедате, Димитрије Осиповићу? — Чу се иза врата глас послужавке.

— Јесте ли ви то Розалијо Карловна? рече Ваксин одахнувши. — Што сте се трудили?... Зар није могао доћи Гаврило?

— Па ви сте послали Гаврила у варош, а и Глафир је отишао с њиме.. Нема никог ког кује осим мене. Шта желите?

— Девојко ја.. ја хоћу да кажем.., да.. Али ходите унутра, немојте се стидети!... Овде је и онако помрчина...

Розалија Карловна, мало угојена и здраво лице, уђе у спаваћу собу и очекиваше шта ће бити.

— Седите, девојко.., Хоћу да вам кажем.. »Шта да јој кажем?« — мучио се Ваксин, који се сад већ није бојао тако. Хтео сам да вас замолим, ако Гаврило пође сутра у варош, да незаборавите му заповедити.. да... да ми донесе цигар-папира... Али седите!

— Цигар папира? Добро... Шта ћете још?

— И да... Нећу ништа друго, него.. Седите! Измислићу још што...

— Ипак је мало необично, да једна женска седи у соби једног мушког. Чини ми се, Димитрије Осиповићу, да ви хоћете самном да се шалите... да терате нестушлук неки... разумем Ради цигар-папира се не буди човек.. разумем..

Розалија Карловна окрену се на пети и изађе на поље. Ваксин, који се ради своје плашње почео мало стидити и сад се на саме разговора мало умирио, навуче јорган на главу и заклопи очи. Неких десет минута

мији нашој води једино за љубав Змејановићу и да та борба није чиста Писали су и у страним листовима о неки новчаној погодби између српске народне радикалне странке и епископа Змејановића и како ће овај дати силне новце у корист радикалне странке.

То је све „Србобран“, као прапорац „Браников“ вредно износио и још вредније уверавао свет, да је то сушта истина

Пуштало се то у београдске листове у мађарске па и бечке. Трубили су то и код владе и уверавали је, да се српска народна радикална странка једино бори да преко епископа Змејановића дође до Даља.

Познато је међутим шта се десило после смрти патријарха Георгија. Саборски одбор тражи, да се пре избора патријарха реши питање о патријарховој дотацији То је питање ставио као прву тачку саборског рада, а тек као другу избор патријарха, те ће нови патријарх уживати ту нову дотацију, ако тај закључак нашег народно црквеног сабора буде потврђен. А познато је и то, да израђен предлог саборског одбора иде за тим, да се патријарху одузму Даљ, Бело Брдо и Борово и сви остали приходи, а да му се даде награда која одговара имовној снази нашег народа

Нема сумње да је ово и јавном мњењу, и угарској влади и свима јасно показало „непристрасност“ противника радикалне странке, који су те вести годинама проносили и колику важност имају „Србобранове“ и „Браникове“ клевете.

У уводном чланку свог најновијег броја пише „Србобран“, „како радикалски кандидат за патријарха није Змејановић, него бачки епископ Шевић. Он је због неке афере у Јашиним рукама па би радикалима био најпогоднији. Ствар је дошла тако далеко, да су радикали тражили и именовање Шевићево за администратора. За то се тако дуго и отезало именовање администратора. Векерле не може да се одлучи Кошутовци интервенирају у радикалном правцу, а синод је тражио, да се најстаријем епископу, Мирону Николићу, даде администрација Векерле не зна, како би образложио круни предлог за Шевића против предлога синода. Уз то радикали већ сада наст је, да за евентуални Шевићев избор осигурају потврду Змејановићеву кандидатуру лаксирали су само зато да сакрију свој траг итд.“

Оно дакле што је „Србобран“ трубио толико година као свету истин , све оно што је сачињавало основ против српске народне радикалне странке на нашем црквено-народном автономном пољу — све је „Србобран“ једним јединим потезом пера уништио. И изнео да је све то ништа јер се уверио одједном, да су радикали само привидно били за епископа Змејановића. — Њихов је кандидат епископ Шевић.

Сад је дакле „Србобран“ изнео нешто ново и нема сумње да ће и на то ново надовезати свакојаке клевете и подвале.

У ствари је пак да српска народна радикална странка не води политику личности нити је такову политику водила Имала је и има свој програм, верно се држа а и држи њега. Имала је тешке борбе са патријархом Георгијем, са манастирским настојатељима. Долазила је у сукоб са владама и није попустила.

Српска народна радикална странка у питању администратора нема свог кандидата и држи да овај не би ни требао бити именован, већ и по канонима што пре да буде избор митрополита патријарха. А што се тиче избора патријарха, можемо рећи, да у радикалној странци није било клупске седнице управног одбора, нити је било конференције посланика радикала на нашем сабору, да се то питање претреса Кад дође то питање на дневни ред радикални посланици српског народног црквеног сабора састаће се и решиће кога да бирају за патријарха.

Ето то је истина и тако стоји с вар.

Политички преглед.

Поравнање између Аустрије и Угарске. — Као што смо изнели, преговори о поравнању између Аустрије и Угарске прекинути су на краће време. Угарска влада очекује за 14 дана чланове аустријске владе у Будимпешту, да се преговори продуже Аустријски листови оштро нападају угарску владу због поравнања. Саветују аустријској влади да само тако иде у Будимпешту и продужи преговоре, ако је угарска влада позове. То наравно значи другим речима, ако угарска влада приклони главу

О толико говореној аудијенцији угарског министра унутарњих послова грофа Андрашија код наследника престола најновије вести тврде, да се говорило том приликом највише врзао око уставних гаранција. Као што је познато данашња угарска коалициона влада, при преузимању управе државне, уврстила је у свој програм као једну од најважнијих тачака, да ће створити уставне гаранције, како у Угарској не би више био угрожен устав и долазило до ванзаконског стања и комесарства. Наследник престола се врло јако интересује, да сазна, какове су те уставне гаранције, које угарска влада хоће да предложи угарском сабору, те прво да за њих добије код круне предсанкцију. (пристанак у напред, да ће бити потврђене.)

Угарски полузванични извештаји веле, како су неосноване све оне вести које говоре, да је у питању поравнања са Аустријом међу члановима угарске владе, дошло до неспоразума. На против у сваком питању владала је и влада потпуна сагласност и споразум. И они су решени да одлучно бране то своје једнодушно становиште. — Ово уједно треба да послужи као доказ, да се Андраши не мисли цепати од својих другова, дакле да није основана вест да би у случају министарске кризе, која би можда настала због поравнања, он стао на чело нове владе

Стање у Мароку. После пораза, што су га претрпели Мароканци приликом последњег сукоба са француском војском код Тадерта окренуле су прилике у Мароку на боље Почели су преговори о миру. То је једно, а друго изгледа да ће ускоро доћи до решења и у спору између Абдула Азиса и Мулеја Хафида. Султан Абдул Азис долази у Рабат и тамо ће га дочекати три европска посланика, да га поздраве у име дипломатскога кора Из тога излази, да ће велике силе потпомагати правог султана Како њему у последње време и иначе расте углед у земљи, изгледа да ће његова бити и коначна победа. Из Рабата ће се Абдул Азис кренути за Казабланку, да поврати углед и да поради на том, да се дође до коначног споразума са Француском.

Руско енглески уговор. Како из Петрограда јављају, за три четир дана биће обнародован уговор, који је склопљен између Русије и Енглеске, и о коме се толико писало. Износи се овом приликом још нешто, што до сад у јавности није познато било. Тако се Русија погледом на Авганистан одрекла права да има у њему непосредно дипломатско заступство, већ ће стајати с њиме у дипломатској вези преко енглеске индијске владе. Енглеска са своје стране пак признаје за то Русији шири делокруг и утицај у западној Персији и Тибету.

Седница административног одбора бачког.

Јуче 6. (19.) септембра била је седница административног одбора бачког Од важнијих предмета било је: — Узета на повољно знање одлука саборског одбора, да се одборници црквени бирају тајно, а међувремени скупштинари јавно. — Узето на повољно знање извешће саборског одбора, да је црквеној општини у Лову подарио 300 круна у име припомоћи за издржавање свештеника. — Узето на знање извешће управе државних железница колико је платила за експропријацију земљишта од активне сесије у Кисачу. — Управни одбор бачке жупаније у Сомбору јавио је, да је покренуо истрагу против учитеља М. Ч. у Гарциновци, као бившег перовође црквене општине услед овоодборске пријаве — што је узето на знање. Одобрене дневнице и путнице г. проти Купусаревићу за испите катихизације у Суботици и Бији. — Уништен избор за скупштинара Гавре Драгиног, пошто му казна још није истекла. — Узето на знање решење консисторијално о свештеницима у Старом Станару у погледу поступка им као чланова ста-

---

добро, али онда поново поче пређашње незгодно стање.

Није смео ни да отвори очи, него се затворених очију батргао по соби, тражио машину и запалио свећу. Али ни то не поможе. Поплашио се и од самог себе, кад је погледао у огледало, а учинило му се, да ујак намигује.

— Звонићу и опет... нек је ђаво носи! — рече. — Рећићу јој да ми није добро... Искаћу капљице од ње...

Ваксин зазвони. Никаква одговора. Поново зазвони. Као одговор чуо се само глас гробљанског чувара. Прођоше га жмарци свега и толико се заплашио, да је истрчао из собе. Прекрсти се, проклињући свој кукавичлук и отрча босоног онако у доњем оделу до врата послужавкиних.

— Розалио Карловна! — викну цвокоћући и куцајући на врата. — Кар...ловна Ро... ро...залија... Спавате ли?... Ђаво ми је... капљице!...

Никаква одговора. Тишина.

— Будите тако добри... чујте! Молим вас лепо!... Нашто ова церемонија, кад је... човек болестан? Ваљда тек не мислите...

— Казаћу вам супрузи... Ви узнемирујете једну целомудрену женску... Кад сам била послужавка код барона Анцига и барон је дошао ... у моју собу да тражи машине, разумела ... одмах сам погодила какве би он машине... па сам и рекла баронци... Ја сам поштена, морална женска!

— Ђаво однео и вашу моралност! Ђаво ми је... молим капљице! Разумете ли? Ђаво ми је!

— Ваша је супруга честита, поштена женска и ви треба да је љубите. Нећу да је преварим...

— Глупост, шта којешта говорите! Разумете ли ви сте глупа!

Ваксин се наслони на довратак, прекрсти руке и чекао је да га пређе страх. Није имао смелости да се врати у собу где је горела свећа и из оквира га гледао ујак — али бадава је стојао пред послужавкини врати онако необучен. Шта да ради? Сат је избио већ два, а страх никако да га пређе. Ходник је био мрачан и из сваког буџака вириле су мрачне сенке. Ваксин се окрену вратима и онда уједанпут осети, где га неко повукао за кошуљу и додирнуо му раме.

— Сто му мука!... Розалијо Карловна!

Никаква одговора. Ваксин онако нехотице мету руку на браву, отвори врата и погледа у собу. Морална девојка спаваше мирно. Мала лампа осветљиваше лепо уређене обрисе здравог као дрен тела. Виксин уђе у собу и седе на један сандук близу врата. У близини жива створа и ако је спавао, осећао се лакше.

И ова девојка спава мирно — премишљаше у себи. Седићу неко време и кад сване, отићићу... Сад и онако рано свиће.

Ваксин чекајући да сване скупио се на сандуку и наслонивши главу на руку, замислио се.

— Чудна је ствар та нервозност! Као човек просвећен, мислилац... и опет... до ђавола, стидим се самог себе!

И како је тамо седио, слушајући правилно дисање Розалије Карловне, сасвим се утишао и — заспао.

Ујутру у шест сати вратила се Ваксинова жена с пута и не нашавши мужа у спаваћој соби, пође према девојчиној соби у намери, да иште ситних новаца, да исплати кочијаша. Кад је ступила у собу, имала је шта и да види: у постељи спава Розалија Карловна, због врућине у доста неуредном положају: раскомоћена; од ње на три метера далеко на сандуку сањурен седи јој муж и — хрче. Био је босоног у доњем оделу. Шта је на то рекла жена и какво је лице начинио муж кад се пробудио, о том нека други причају. Ја немам снаге за то. — Казаћу само толико, да никад није више ишао у седнице да разговара с духовима.

Превео: —ор—

рог безаконог црквеног одбора. — Одобрена оправка парохијског дома у Молу. — Одобрена оправка св. храма у Фелдварцу. — Није одобрена награда председнику у К. — Узет на знање избор једног члана у капелски одбор у Ади. — Изаслана два члана одбора свога са епархијским рачуноревизорем у Сомбор. — Дозвољена продаја два ланца земље црквеној општини у Молу. — Дато на изјашњење допис пријава Матице Српске црквеној општини у Сенти а у предмету штипендисте Удовичког. — Враћена основна писма Русића и Голубског дотичним црквеним опћинама на попуњење. — Решено на молбу учитеља у Старом Футогу, да исти нису дужни плаћати црквено-опћински прирез осим на приватан иметак, ово важи само за у будуће. Узето на повиђено знање извешће. Финанц дирекције у Сомбору, да је министарство учинило расположење у погледу угоњења рештанција порезе. одбору овом подручних свештеника и учитеља. Упућена црквена општина у Товаришеву, да рештанције што пре угони. Послати списци дужника црквено-општинских у Ст. Врбасу на угоњење поджупановом звању у Сомбору. Одобрено брисање некојих дужника црквено општинских у Ади и Кању. Упућено црквеној општини у Обровцу, да судски угони задржана општински новац од М. Ј. Одобрена измира црквене општине сегединске са рођ. пок. Савићке, Аном Бугарском. — Статути сегединског друштва »Пријатеља« дати фискалу конзисторијалном на мњење, у колико је црквена општина сегединска морално и материјално везана тим статутом за то друштво. — Решено је још више предмета споредијег значаја.

Српски учитељски збор
новосадског школског среза

Учитељски збор новосадског школског среза имао је своју седницу јуче, у четвртак, 6 (19) о. м. у Ст. Паланци. Осим маленог броја чланова, који не дођоше на збор из оправданих разлога — на збору су били сви други чланови и живо су учествовали у раду збора. Након неких ствари од мање важности, узет је на знање извештај управног одбора о раду му, и то у времену од априла до августа о. г. и примљен је предлог одборов, да се од сад извештаји о раду не подносе тако често, но у роковима од три године. Тако спремљени извештаји да се после прочитања у збору, одштампају у књижицу и уврсте у књижницу зборску.

Затим је М. Борђошки, учитељ у Товаришеву, приказао збору поступак на својој рачуници, коју је донео у зборску седницу. Рачуница ова допала се у главном члановима збора и прихваћена је као згодна, уз неке оправдане примедбе појединих чланова.

Примљен је извештај и предлог учитељског збора у Новоме Саду гледе комбиновану писмарицу и рачуницу књижаре Станковића, те ова није примљена као згодно учило.

Расправљало се о методским поступцима у рачуници Т. Костића, учитеља новосадског. Писцу је изречено признање на овом опсежном раду његову, али су уједно прихваћене примедбе неких чланова гледе претерану опширност рачунице, као и неких местимичних поступака и назива.

Практичан рад К. Миловановића из повеснице Угарске о Николи Јуришићу, као и пропратница предавачева на одбор, саслушани су веома пажљиво и предавач је при крају и једног и другог био бурно поздрављен од чланова збора. Многи чланови збора — и мушки и женски — срдачно су честитали предавачу на великом успеху, што га је постигао како својом пропратницом, где су изнесена начела, по којима предавач предаје историју — тако и самим предавањем, које беше пуно живота и занимљивости. Иако под тако повољним утиском не беше збор радознао на мишљење посебна оцењивача о раду К. Миловановића — ипак је по наређењу председника Ђ. Михајловића, прочитана оцена Ђ. Петровића, а за тим и мишљење одборско.

Посебни оцењивач изјаснио се — уз неке незнатне замерке — веома повољно о раду К Миловановића, а председник збора, констатујући, да је предавач својим предавањем учинио врло повољан утисак на чланове збора, изнео је своје. односно одборове примедбе. И на основу тих примедаба предложио је, да збор укине оцене »врло добро« и »добро,« такве, него да прихвати предавање К. Миловановића као добро, али не као узорито. На све те приговоре одговорио је предавач опширно, доказујући неоправданост њихову. И како су и Ђ Михајловић и К Миловановић одлучни били у одбрани сваки свога мишљења, то је збор, најзад, на предлог Милорада Борђошког прихватио Миловановићево предавање као добро.

По предлогу одборову уписао се збор за члана помагача Учитељском Конвикту.

Прихваћен је предлог одборов гледе нацрт правила за издавање »Учитељске књижнице«.

Предлог члана, Евице Павковићеве, учитељице новосадске, гледе ширења српске народне женске ношње одложен је за седницу, што је на реду. Уз то је подељен рад за будуће и најзад је председник захвалио члановима на озбиљну раду и истрајности, те затворио седницу.

Вести из места и са стране.

Чега све код нас може бити.

Пишу нам из Загреба: Код вас у Новом Саду има један жалостан лист, који треба да је шаљив. Зове се „Стармлади“. Није то несташан сатир, већ стара крезуба баба, која нариче за патријархом Георгијем. То је једна годура заостала из патријархове помијаре. Један лист у свему назадан, бедан. „Србобран“ је тај лист разашиљао као додатак и препоручивао га својим читаоцима. У свом најновијем броју доноси уредништво „Србобрана“ о том листу ову изјаву, коју преносимо од речи до речи: „Разумије се, да наша препорука не односи на читаву садржину листа, већ само на борбу, која се у „Стармладом“ води против Јашиних радикала“. — Е па реците да код нас Срба не може свачега бити.

Саборски одбор.

Седница саборског одбора сазвана је за 17. (30.) септембар 1907. године.

Знања ради члановима „Невена“.

Управни одбор новосадског српског занатлијског певачког друштва „Невена“ јавља својим суделујућим члановима, да друштво после свога тронедељ ног одмора, отпочиње свој рад у уторак 11. (24) септембра т. г. у 8 часова у вече. С тога се умољавају чланови, да што тачније долазе на часове певања, како друштвени напредак не би трпео уштрба. — Уједно се умољавају сви бивши чланови „Невена“, де приступе у наше братско коло, да заједнички порадимо, да наше друштво што боље врши своју културну мисију.

У недељу 9. (22.) септембра певаће друштво на литургији у св. успенској цркви.

Бугарски универзитет.

Бугарска влада тера мак на конац. Сад позива на бугарски универзитет странце за професоре, Русе, Пољаке и Чехе, а доваће синове је резјурила. Вели се, да су се ови страни професори одазвали, те ће се ускоро отворити универзитет. А затим ће, како пишу бугарски листови, влада поднети оставку.

Српски парох — пријатељ шваписке колонизације.

Из Дечa добијамо ове редове: Пре 12 година било је у Дечу само три шваписке породице, и то су били наполичари Фрање Кенига. Већ после неколико година купили су ови неколико десетина јутара земље и довукли још неколико својих породица Пре пет година почели су се нагло насељавати, а у том им је помагао доста наш српски свештеник „поп Јаша“. За њега се зна, да је богат човек, а то је и био. Имао је 100 јутара земље, која га није много зној стала. Земљу је купио сву од Срба. Давао је ову на пола и то Словацима из Старе Пазове. Србима сигурно за то није давао, што је наша земља подводна, јер још нисмо били уређени са канализацијом, па није хтео да Срби семе штетују, које су посејали, већ нека штетују Словаци. Осим 100 јутара земље имао је и једну кућу, у којој је од увек био бирт, а коју је свом сину купио да отвори дућан Но Богу се прохтело, да тог ваљаног младића одузме. Поп Јаша сад продао 70 јутара земље, које је било на његовом имену. Ту је земљу продао Швабама и тиме доселио три њихове породице са 20 душа. Разгласио је одмах, да хоће да прода и поменуту кућу. Србин Милутин Владисављевић понудио му је одмах 1700 фор., а парох је искао 1800 фор. Дочују то Швабе, те поп Јаши одмах дадоше 1800 фор. и он им с места кућу даде, и на том месту сад стоји евангеличка звонара, па како зазвони, Срби благосиљају свог доброг духовног пастира, јер сад бар знају кад треба устати, кад ручати, а кад вечерати.

А сад да видите, колико је наш парох пријатељ земљорадничким задругама. Пре неколико година предузеше Вељко Георгијевић и наш учитељ, да оснују српску земљорадничку задругу. Кад је парох то чуо, стане свет одвраћати са речима: „Држите се ви натароша и његове задруге, а маните се те, та ни плева није ваша, све савезу морате дати“ Парохов синовац, биљежник Машић, основао је једну пустарабарску задругу, из које је он сам вукао највише асне.

Нузгред буди речено, наш поп Јаша је опробани самосталац, да није то по његовом самосталском програму?

Некад и сад.

Читамо у америкаиском српском листу „Лесковцу“:

Први српски досељеници у Америку регрутовали су се махом из елемената, који у домовини нису могли просперирати. Трговци нису никада ни долазили, ретко кад по који трговачки помоћник од занатлија долазили су ређе и способнији радници. — Али, последњих година почела се ствар да мења. Сад почињу да долазе у Америку све солиднији елементи — занатлије и трговци, који су и у старом крају били међу првима у својим позивима. И то је оно, што једном искреном родољубу мора да задаје бриге. Док су долазили незадовољници и авантуристе, док су се досељавали у Америку и надничари и сељаци, док су од занатлија исељавали се само осредњи и гори радници — то се није толико осећало. Сада, пак, сеоба у Америку обухваћа и солиднije елементе српскога друштва — а то је врло, врло рђав знак!.. Да ће ускоро наступити у Америци застој и криза — то свако осећа. Јевреји из Русије још долазе стотинама хиљадама, па тако и из других европских држава. Почиње да се осећа опасна конкуренција у извесним гранама рада. Оскудица у новцу доводи до обустављања многих предузећа... И свако већ увиђа, да је „златно доба“ у Америци — прошло. И баш сада почињу да долазе спремне занатлије, трговци и т. Они доводе и своје фамилије. Ако од једном наступи очекивана катастрофа, коју многи очекивају после резултата идућих избора за председника у Сједињеним Државама — онда и ми с правом питамо: шта ће бити од тих наших нових досељеника?!... Деведесетих година било је у Њу-Јорку и целој Америци хиљаде хиљада беспослених занатлија, трговци су масама пропадали — шта ће бити од наших досељеника ако наступи опет слична криза, као за време председ- Клевеланда?! Све су ово слутње, које би ми желели да се не испуне!..

„Лауфшрит“.

У једном гарнизону избије ватра, тако да су војници морали притећи у помоћ. Под водством једног официра јурила је једна компанија према пожару. Кад су већ тамо дошли близу, није се свидило г. официру трчање момака, заустави компанију, те је стане грдити: Зар је то лауфшрит? Још једаред, марш!

Најмања књига на свету.

Најмања књига на свету налази се у Германском Музеју у Нирнбергу (Немачка) Нешто је већа од нокта на палцу, има 208 страна, 10 реди на једној страни. У књизи је исписан цео Нови Завет Св. Писма. Књигу је исписао један вештак почетком седамнајстог века. Свако слово стоји на свом месту, и тако је читко исписано, да се може читати и слободним оком.

Утрка на балону.

Тек што су пронашли ваздушни балон, па већ терају обичан спорт њиме. У Белгији је приређена међународна балонска утакмична пловидба (трка). Пут је износио 1000 километара. Први је допловио до мете немачки балон „Померн“, као други биће по своју прилици проглашени швајцарски „Лекоњак“ и енглески „Зефир“:

Брзојави „Застави“

Стигли 7. септембра.

Политичке прилике у Угарској.

Будимпешта. „Мађар тудошито“ јавља: Нису истините вести, да је у Кошутовој странци наступио расцеп Кошут је синоћ дошао у клуб и обавестио многобројне посланике о стању. Посланици су умиреии узели на знање Кошутов извештај.

Царска јахта

Хелзингфорт. Царску јахту „Стандарт“ ослободали су и одвукли је у присуству цара у залив

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић

Трговина.

НОВИ САД, 7. септембра 1907. године.

Пшеница прве каквоће 20 к. — до 21 к. 40 п.
Пшеница нова 21 к. — п. до 21 к. 20 п.
Пшеница средња 20 к. 40 п. до 20 к. 60 пот.
Пшеница лакша 20 к. — п. до — к. — пот.
Наполица нова 18 к. 40 п. до 19 кр. — пот.
Јечам 13 круна — пот. до 14 кр. 40 пот.
Зоб нова 16 кр. — пот. до 16 кр. 20 пот.
Кукуруз у зрну н. 13 кр. 60 п. до 14 кр. 80 п.
Кукуруз у клипу н. 6 кр. 20 п. до 6 кр. 60 п.
Маст 140 кр. — п. до — кр. — пот.
Сланина 140 кр. — пот. до — кр. — п.
Сланина пашена 140 кр. — п. до — кр. —
} метрички мерни центар

Свињи угојени тешки 98 до 100 пот
Свињи средњи . . 98 до 100 пот.
Свињи лаки . . . . 92 до 96 пот.
} килограм
Теоци 80 – 90 по кили.
Јагњци ——— пар
Овци 40·34 — 40·45 пар.

*

Стање воде под Новим Садом

5. септ. било је . . . . . 2·18
6. септ. било је . . . . . 2·00

ФРАЊЕ ЈОСИФА ГОРКА ВОДА

је најбоље средство за чишћење.
1588 92—

СКОТОВА ЕМУЛЗИЈА

има особит ојачавајући утицај на читав организам, лечи и снажи плућа.

Кашаљ и назеби 1202 1—5

ма како да су застарела и упорна брзо их надјача **Скотова емулзија**. Чак и онима, који пате од несвестице пружа олакшања СКОТОВА Емулзија и претпоставља кад би се лечење за времена почело и потпуно и трајно оздрављење.

Право само са марком — рибарем као знак гаранције Скотовог поступка.

Цена, оригиналној боци 2 Кр. 50 пот.

Може се добити у свима апотекама.

У ПАЖЊУ! Само „TEMPELQUELLE“ и „STYRIAQUELLE“ јесу као рођички киселаци законом заштићени! — Све друге производе, који носе име Tempelquelle“ или „Styriaquelle“ а фалишно као „Rohitscher“ у промет долазе, треба одбити. 952 1—2

Велико стоваришће за Угарску:
JOSEF HOFFMANN
Budapost, Bathory-gasse 8.

Јавна захвала.

Мој свекар пок. Жива Белић, из КУСИЋА завештао ми је 2000 К. са осигурацијом својом код чистог српског друштва „Пријатељ“ у Сегедину коју ми је своту славно исто исплатило.

Дужном се осећам да и овим начином изјавим моју топлу хвалу, те препоручујем сваком Србину и Српкињи то једино чисто српско друштво!

Кусић 1. (4) септембра 1907.

Александра Белић рођ. Радованов с. р.

Сведоци:
Милан Стефановић с. р.
Миша Нешић с. р. 1197 1—1

ЗА МОЈУ

мануфактурну радњу потребна су ми **два ПОМОЋНИКА**, који су добри продавци. — Првенство имају, који и нешто румунски говоре. —

Васа Јовановић
1210 1—2 **у Белој Цркви** (Féhértemplom).

KALOGÉN

Бразајеве Францове ракије
КРЕМ ЗА ЗУБЕ је најбоље.
261 23—40

Премештање радње.

Доле потписани стављам овим поштованој публици Новога Сада и околине до повољног знања, да сам своју **посластичарницу** ради преоправке **преместио** у новосаграђену **Винклеову палату**.

Уједно Вас молим, као што сте ми до сад поклонили поверење, да ме и даље у достојите поверења и да ме потпомоћи благоизволите

Са високим поштовањем
Куборцијева посластичарница.
1199 2—3

Објава.

Старо-молдавска српска православна црквена општина

тражи предузимача за

спровод громобрана

на српској православној цркви. Громобран ће се спровести са 3 (три) игле, једно на најузвишенијем ме ту (крсту) остале две над кровом.

Понуде са детаилираним предрачуном имају се послати председнику црквене општине, најдуже до 30 септемра 1907. по новом. Радња се мора још ове јесени извшити.

Срби имају првенство.

У Старој Молдави 16 септембра 1907.

Б. Милутиновић, перовођа. **Тома Раикић**, председник. 1195 1—5

✝

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Поводом смрти свога непрежаљеног супруга

Јована Вучанова

српског народног учитеља митровачког,

који се у 61 години живота а после 41. године учитељског рада свога 1 (14.) септембра, о. г, у вечност преселио сматрам за дужност да се овим путем захвалим свима онима, који ми у великој туги мојој беху утеха и помоћ

У првоме реду захваљујем се пречасном свештенству из места и са стране, који покојника највеличанственије опојаше; затим учитељима како месне српске народне основне школе, тако и пучке и стручне, који га с децом до гроба испратише као и учитељима из околине.

Особита нека је хвала митровачком српском црквеном певачком друштву, које је при опелу и пратњи својим величанственим појањем учествовало, као и „Српском Соколу“, који је спровод увеличао.

Даље, нека је хвала црквеној општини, која ми је на глас смрти покојника материјално у помоћ притекла не тражећи никакве наплате за звоносглашење и остало.

На посе, нека је хвала и г. Јовану Удицком, срп. вар. учитељу, који се на гробу дирљивим и утешним речима опростио с покојником, у име својих другова и ученика његових.

Напослетку, нека је хвала свима онима, који ми било писмено, било усмено саучешће изјавише, као и онима, који га до вечне куће у тако огромном броју испратише.

Вечита им хвала и од Бога плата!!

У Митровици, 4. (17.) септ. 1907.

Ожалошћена супруга:
1198 1—1 **Милева Вучанов**

ДВА ХЕМИЧАРА

потребна су
већој фабрици.

Господа са техничком спремом имају првенство. Понуде са сведоџбама слати под „Ј. Ђ. Л. 1875“ ахминистрацији овога листа. 1212 1—3

ЗУБНИ ЛЕКАР

Др. Лоранд (Леви)

вратио се са свога пута и отпочео је поново своју праксу. Лечи болесне зубе по најновијем берлинском систему. Зубе у порцулану и злату са умереном ценом израђује

Станује:
ПОРЕД ХОТЕЛА МАЈЕРА НОВИ САД,
Ординира читав дан. 1173 1—1

СТЕЧАЈ.

На смрћу упражњено место **појца-црквењака** овим се расписује стечај са годишњом платом од 500 круна, коју ће изабрани појац-црквењак из благајне црквено школске општине у месечним ратама унапред примати. Осим тога добијаће изабрани појац црквењак за стан и звоњење сваког петка у $^1/_2$ сата по подне из варошке благајне 100 круна квартално. — Дужности су појца црквењака, да пои у левој певници, да звони, да чисто и у реду држи два храма и да присуствује свим парохијским функцијама као појац — Потребно је и знање мађарског језика. Лична пријава узеће се у обзир. Молбенице имају се до 16. (29.) септембра о. г. послати преч. г. Милутину Григоријевићу, пароху.

У Бају вароши, 2. (15.) септембра 1907.

Председништво
1205 1—1 **црквено-школске општине.**

ПРОДАЈА РАДЊЕ.

У једном селу **у Срему** продаје се **мешовита трговина**, која врло добар промет има, због породичних околности. — За ближу адресу упитати у ахминистрацији »Заставе«.
1200 1—3

Број 24081 — ex 1907.

Стечај.

Сл. кр. варош Ујвидек овим расписује стечај ради набавке 300 (три стотине) хвати тврдога дрвета за гориво.

Позивају се компетенти, да своје прописано снабдевене и запечаћене понуде до 1-ог октобра т. г. у 10 сати пре подне поднесу варошком протоколском звању. (бр. 28 I спрат)

Дрва се имају — или на ујвидечку обалу, (поред гвоздене ћуприје, или у поједине варошке зграде, као што су болница, артеско купатило, забавиште и т д. — истоварити и у фатове сложити.

Понуда се односе само на церовину, растовину и буковину.

За подробни стечајни уговор може се у варошком економском званију распитати.

Магистрат сл. кр. вароши Ујвидека 19. септембра 1907. године.

Игњат Ертл с. р
1208 1—1 заступник градоначелника

СРАМНО ПОБЕГАО!

Илија Јованов, по занату берберин, а родом из **Српског Сент-Мартона**, торонталска жупанија (Банат). Који је већ 3 године у Америци и то 6 месеци био је у другом месту а 2 и по године у **Штилтону** (Америка). Оставивши жену и девојчицу од 11 година у старом крају, дошао је овде у Штилтону, да што заради. — Исти је уживао поверење својих пријатеља, те када су се браћа Срби сложили, да за обол лог брата (сада покојног) Драгу Панића, његовог сељана, који се у Болници налазио сакупе штогод, те када из болнице изађе, да га упуте у домовину или ако у случају умре одправе новце покојниковој породици. Тај су сакупљени новац истом Илији на чување предали. На жалост и несрећу покојникове породице ономад побеже Илија незнаво куде, са скупљеним новцем која сума износи око 40 долара (200 круна). Након његовог бегства два дана, Драга Панић је у болници изданyo Са собом је Илија понео и тастових 15 долара (75 круна) које је код њега на чувању имао. Ако који од браће знаде, где се овај нечовек налази, нека јави на адресу: **Vlada Bugarski 541. Meyer str. Steelton, Pa. (U. S. A,)** 1207 1—1

Част ми је попт. дамама известити, да сам

женски помодни салон

од 15. јулија у веће просторије преселио и уредио по париском стилу.

Код мене раде само првог реда помодни бечки радници и раднице, дакле у том сам пријатном положају, да поручбине верно могу зготовити по помодном листу За добру и фину израду у свему добар стојим. За поручбине са стране довољно је да ми се пошаље само струк који добро стоји

1095 4—4

Молим за поштовану поручбину

ХЕРМАН ВАЈТ специјалиста ЕНГЛЕСКОГ КОСТИМА.

Основано 1899. **НОВИ САД футошка ул. 28 (Кућа др Кемења)** Повољне цене.

МИТА ДРАГУТИНОВИЋ

власник канцеларије за правне послове и инкасо, „Краљев трг“ бр. 13. Београд,

Врши: инкасо по трговачким рачунима и меницама; прима процесе по наследним тражбинама и информише о концесијама и судској жиговини (Schutz marke);

Прима новац комитената да пласира на имања у Београду: мање суме интабулац са 12% — а веће са 10% годишње камате.

Имања: Куће вреде два пута више од зајма. Зајмодавац је осигуран по правилима Хипотек. Банке; Интерес тромесечни унапред.

Има на продају: више груписаних пољских имања и шума преко 100 хектара, и једну ДРОГЕРИЈУ рентабл. по цену до 40.000 динара.

Више кућа у Београду: хотел и **ДВА ИМАЊА** са више зграда на простору 4000 кв. метара: за индустријска подузећа на једном и хотел а на другом зграде за фабрикацију сода и сирћета, пециво ракије, коњака и шпиритуса; хотел, пивара и парни млин у унутрашњости.

Куће и хотели носе ренте од 8—10%, а фабрике имају модерне реквизите.

За све информације не плаћа се ништа унапред, већ по свршеном послу, процесу мали скроман проценат — хонорар.

На писма одговара уз доплату 20 фил. поштанске марке. 1083 2—3

ВЕЛИКА

ПАРНА ШТАМПАРИЈА И КЊИГОВЕЗНИЦА

ЂОРЂА ИВКОВИЋА

У НОВОМ САДУ

дунавска улица, у својој кући

снабдевена са 8 машина, које креће **гас мотор** а уређена **најновијим модерним и сецесије словима, у красима и шарама сваке врсте,** израђује најсавршеније све **штампарске и књиговезачке послове** брзо, тачно и на највеће задовољство, а све по цени јевтиније него игде. 693 15—25

Моли за многобројне поручбине.

За јесењу сезону

стигао ми је врло богат избор

у женској и мушкој конфекцији

као и највећи избор у женским костимима, шосовима, свиленим, вуненим и батистаним блузама, све по најмодернијем, најукуснијем и елегантнијем енглеском и француском крају.

Послуга је уз **НАЈУМЕРЕНИЈУ ЦЕНУ** код српске фирме

П. Н. Момировића

у Новом Саду,

1020 6 52 Главна улица бр. 3.

Бр 11967. — 1907.

Објава

ТЕМИШВАРСКОГ ВАШАРА.

Овогодишњи темишварски св. мијољски

ЗЕМАЉСКИ ВАШАР

одржаће се од 13. (26.) септембра до укључиво 17. (30) септембра тек године.

Дотеривање свак врсне стоке на земаљски вашар **дозвољено је, почевши у четвртак** 13 (26) септембра **у 5 сати ујутру**

У Темишвару, 3. септ. 1907. н. р.

Од градске велике капетаније

Веч Ференц,

1173 2—2 велики варошки капетан.

Steckenpferd-

љиљанов млечни сапун

од Bergmann & Co. Dresden u Tetschen a./E.

јесте и остаје према дневно приспелим признањима најбољи од свију медицинских сапуна противу пега у лицу, као и за добијање и очување нежне и меке коже и ружичастог лица.

Добија се комад по **80 пот.** у свима апотекама, дрогеријама, парфимеријама, фризерницама и трговинама са сапуном. 315 27—30

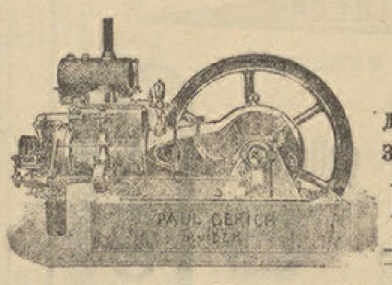

ПАВЛЕ ГЕРИХ

у Новом Саду

добавља домаће и иноземске

ПОЉОПРИВРЕДНЕ МАШИНЕ,

као **МОТОРЕ** за бензин, бензол, пресан зејтин, генератор гас, па и израђено дрво. Удешава **МЛИНЕ** и техничке делове — Даје стручњачка упутства, а код грађења **МЛИНА** ставља мернике на расположење бесплатно. 1033 5—13

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА

ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 1032 5—52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 461 килограма

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала, **прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа**

Илустровани ценовници и прорачуи трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом

Рукотворница и пушкарски

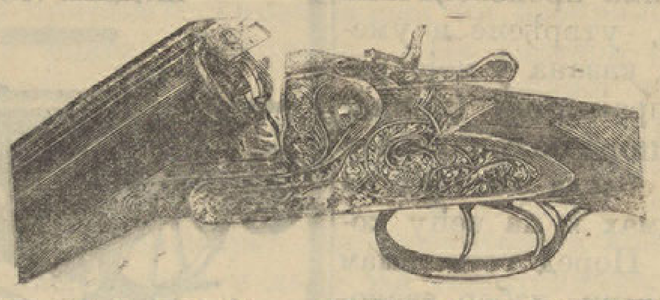

оружја велики завод

ЛАДИСЛАВА ШВЕСТКА а спол

Праг, (Чешка), Вацлавски трг бр. 53.

препоручује своје гласовите, одличне **ЛАНКАСТЕРКЕ**, које се одликују изванредним пуцањем, као и необичном дуготрајношћу. Званично одобрени специјалитет цеви са знаком: **Велефини армадски челик,**

Велики избор револвера и флоберта.

Једина фирма, која је издала преко 100 страна велики српско-хрватски ценовник, штампан и ћирилицом и латиницом — Ценовник шаљем бесплатно, када ми се пошаље адреса и занимање. **Особама вриједним кредита на умерене месечне отплате.** 868 11—16

НАЈБОЉИ

ПАПИР ЗА ЦИГАРЕТЕ

на свету ипак су:

„Les Dernières Cartouches“

extra et vergé

„Mizpah“ vergé — „Ramses vergé“

„Le Zouave vergé“

светске прослављене фабрике папира за цигарете

Braunstein Frères, Paris.

Сопствена фабрика папира GASSICOURT код Мантеса (Француска).

ОСНОВАНА 1878.

654 16 52

ПРВА ВЕЛ. БЕЧКЕРЕЧКА ТВОРНИЦА САПУНА

ВЕЛ. БЕЧКЕРЕК, Верешмартијева и Петефијева улица

Израда сваковрсног кућевног као и мирисавог сапуна. Астални, црквени и воштани свећа. БЕРБЕРСКИ САПУН у изврсној каквоћи. **Српска установа.**

1122 6—25

KEINE MASCHINE!

BLAUGAS.

In Flaschen fertig geliefert!

Schönste Beleuchtung.

Ueberall anwendbar.

GEFAHRLOS!

Keine Behandlung!

Aufklärung ertheilt gratis

Flüssiges Leuchtgas-Fabrik

Czinkota (Budapest).

987 7—10

Казани за пециво ракије

Најновије

и најсавршеније конструкције

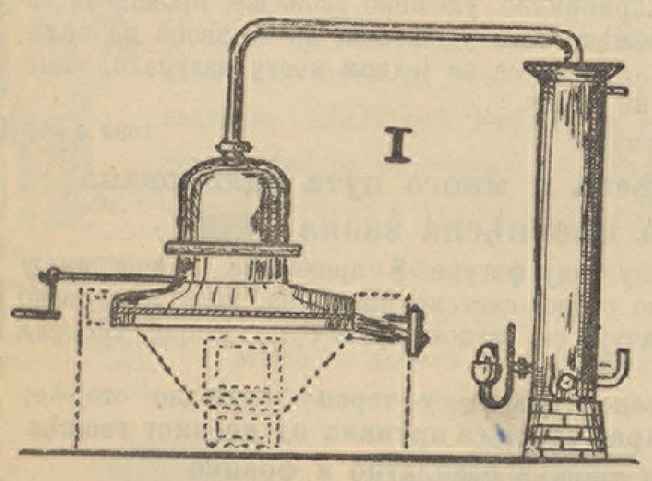

осим мог сопственог и патентованог системе ракински казана, правим а имадем и увек на стовариштy сваке друге врсте које најтоплије препоручујем свима произвођачима ракије, цене су солидне, утврђене и умерене — Осим ракијских казана у мојој радионици израђујем и практичне (**прскалице**) против **пероноспоре** по сопственом систему, а имадем их свагда готових на стовариштy да могу одмах и на већу количину продавати. — Поред тога имам увек на стовариштy велик избор сваковрсног кућевног бакарног посуђа сопствене израде по најумеренијој цени. **Илустроване ценовнике** шаљем на захтев сваком бесплатно.

МИЛАН Т. ЈОВАНОВИЋ

казанџија

у Новом Саду

423 14—26

Адреса: Ujvidék Lázár-utcza 14. кошак.

НА ЗНАЊЕ!

Позивом на мој циркулар од јула месеца односећи се на куп шпенерајске и деликатеса трговине од гг. **СТОЈАНОВИЋА и РАДОВАНОВИЋА**, част ми је поштовано грађанство из Новог Сада и околине известити, да сам данашњим даном једну нову богато снабдевену у сваком погледу данашњим модерним захтевима одговарајућу

шпецерајску и деликатесну трговину

код „ЛАФА“

налазећу се под бројем 9. у главној улици (пређе кућа г Коде) отворио, и да ћу стару радњу која се под бројем 2. у главној улици преко од епископског двора налази, даље под својим протоколисаним именом

ДРАГУТИН НЕНАДОВИЋ

као филијалу водити.

То поштованом грађанству из Новог Сада и околине ради знања јављајући, биће ми главни задатак, да своје поштоване муштерије у сваком погледу добром робом, јефтином ценом, тачном и савесном послугом задовољим како би с тиме дато ми поверење и за у будуће у потпуној мери учврстио.

У Новом Саду, почетком септембра 1907.

ДРАГУТИН НЕНАДОВИЋ

трговина шпецерија и деликатеса

код „Лафа“.

1174 3—6

ПРЕСА ЗА ВОЋЕ И ГРОЖЂЕ

које раде са сталним и двоструким притиском и односном регулацијом „**Hercules**“ за ручну употребу а са највећом израдом.

ХИДРАУЛИЧКЕ ПРЕСЕ

за врло велики притисак и груби рад

Машина за жрњање воћа и грожђа.

Справа за кружење грожђа (Abbeermaschienen.) Потпуно удешене за цеђење шире, које су покретне или непокретне.

Справе за цеђење сокова од воћа, ступе за цеђење јагода.

Справе за сушење воћа и вељa, машине које љуште и секу воће најновије патентиране, које саме раде и који се преносе и воде.

Штрцаљке („**SYPHONIA**“) за винограде дрва и за уништење горушице

ПЛУГОВИ ЗА ВИНОГРАДЕ

НАЈБОЉЕ МАШИНЕ СЕЈАЧИЦЕ

Ф. Мајфарта и Друга

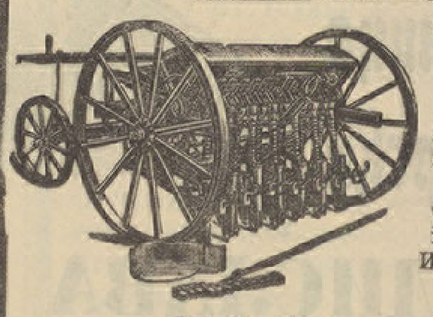

„**AGRICOLA**“ (Schubrad System) са сваковрсно семење, без да се мењају г ови за брдо и доњу. Најлакше се креће, врло дуго трају; најјефтинија цена

Машина за кошење, грабље за сено, пресе за сено и сламу за ручну употребу, машина за кружење кукуруза, машине за вршење, гепел, справа за чишћење, тријери, плугови, ваљци, бране, сечке и т. д.

Израђујемо и продајемо под гаранцијом као шпецијалитете најновије конструкције.

PH. MAYFARTH & Co

WIEN, II./1. Taborstrasse Nro 71.

734 12—14

Фабрика пољопривредних машина ливница гвожђа и радионица за плугове — Одликовање са преко 590 златних и сребрних медаља итд. Опширни и илустровани каталози бадава и франко. Тражимо заступнике и препродавце.

ФРАЊЕ ЈОСИФА ГОРКА ВОДА је једино пријатно и природно средство за чишћење.

217 31—39

ПРИМА:

Улоге на књижице по 4%.

»Недељне улоге« по уделу 50 пстура недељно са 4%.

Порезу на камату плаћа сам завод.

Основана 1870. године.

СРПСКА ЗАДРУГА

ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ

У НОВОМ САДУ,

ћурчијска улица број 6.

562

Основана 1870. године.

ИЗДАЈЕ:

Зајмове на менице, обвезнице и на непокретно имање под најповољнијим условима.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.